

CYPE(6)-09-22 - Papur i'w nodi 3

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Huw Irranca-Davies AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru

29 Mawrth 2022

Annwyl Huw,

Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru)

Hoffwn ddiolch i chi am eich cyfraniadau adeiladol i'r ddadl ar egwyddorion cyffredinol Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) ("y Bil") yn dilyn cyhoeddi adroddiad Cyfnod 1 eich Pwyllgor ar y Bil ar 2 Mawrth 2022.

Yn dilyn fy llythyr dyddiedig 14 Mawrth, rwyf wedi nodi ymatebion i weddill argymhellion y Pwyllgor yn yr Atodiad i'r llythyr hwn. Ni fu'n bosibl i mi dderbyn holl argymhellion y Pwyllgor yn llawn. Fodd bynnag, rwyf wedi cyflawni'r egwyddorion a'r rhesymu sylfaenol cyn belled ag y bo modd.

Rwy'n gobeithio y bydd y llythyr hwn yn ddefnyddiol i nodi'r ymatebion i Adroddiad y Pwyllgor. Byddaf hefyd yn ysgrifennu at Gadeiryddion y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg a'r Pwyllgor Cyllid mewn perthynas â'u hadroddiadau Cyfnod 1, a byddaf yn anfon copi o'r llythyrau at bob un o'r tri Chadeirydd Pwyllgor.

Edrychaf ymlaen at barhau i weithio gyda'r Aelodau wrth i'r Bil fynd drwy broses y Senedd.

Yn gywir,

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Argymhelliad 1. Dylai'r Gweinidog ddefnyddio dadl Cyfnod 1 i gadarnhau i'r Senedd p'un a gafwyd y cydsyniad gofynnol gan Lywodraeth y DU mewn perthynas ag adran 128.

Cafwyd cydsyniad gan Lywodraeth y DU mewn perthynas ag adran 128. Ysgrifennodd y Prif Weinidog at y Llywydd yn cadarnhau hyn ar 1 Mawrth.

Argymhelliad 3. Dylai'r Gweinidog ddarparu fersiynau drafft i'r Senedd o unrhyw reoliadau sydd i'w gwneud neu eu gosod gerbron y Senedd ar gychwyn y ddarpariaeth berthnasol, neu'n fuan ar ôl hynny, cyn gynted â phosibl a thra bo'r Bil yn cael ei ystyried gan y Senedd yn ystod y Cyfnod 2 o'r Bil er mwyn galluogi craffu mwy llawn ar y pwerau perthnasol.

Ni allaf dderbyn yr argymhelliad hwn. Er mwyn sicrhau bod rhanddeiliaid yn cael digon o gyfleoedd i gyfrannu at y gwaith o ddatblygu'r rheoliadau angenrheidiol, ac i sicrhau bod y rheoliadau hynny'n adlewyrchu unrhyw fireinio i'r Bil ar ôl ystyried argymhellion y Pwyllgor, nid wyf yn rhagweld y byddaf mewn sefyllfa i rannu rheoliadau drafft gyda'r Pwyllgor tra bo'r Bil yn destun craffu.

Argymhelliad 5. Dylai'r Gweinidog sicrhau bod y nodiadau esboniadol i'r Bil yn ei gwneud yn glir, lle defnyddir rhestrau o enghreifftiau mewn adrannau penodol, nad yw rhestrau o'r fath yn hollgynhwysfawr ac na ddylid eu dehongli felly.

Rwy'n derbyn yr argymhelliad hwn a byddaf yn sicrhau bod y newidiadau angenrheidiol yn cael eu gwneud i'r nodiadau esboniadol pan gânt eu hailgyhoeddi ar ôl Cyfnod 2. Byddaf hefyd yn ystyried a oes angen unrhyw welliannau i'r Bil er mwyn sicrhau eglurder i'r darllenydd.

Argymhelliad 6. Dylai'r Gweinidog ddefnyddio dadl Cyfnod 1 ar egwyddorion cyffredinol y Bil i ymrwymo na fydd y pwerau gwneud rheoliadau yn y Bil yn cael eu defnyddio i fynd i'r afael ag anghysondebau rhwng deddfwriaeth Cymru a Biliau'r DU; materion gyda Biliau'r DU sy'n gwneud darpariaeth o fewn meysydd datganoledig; neu unrhyw bryderon eraill ynghylch deddfwriaeth y DU sy'n ymdrin ag addysg drydyddol.

Rwy'n nodi'r argymhelliad hwn. nid bwriad y pwerau i wneud rheoliadau yw cyflawni'r senarios a ddisgrifir.

Argymhelliad 7. Dylid diwygio'r Bil fel bod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i ymgynghori â'r Comisiwn ac unrhyw bersonau eraill y maent yn eu hystyried yn briodol cyn cyhoeddi datganiad o dan adran 11.

Nid wyf yn derbyn yr argymhelliad hwn. Ni fydd natur strategol, lefel uchel y blaenoriaethau yr ydym yn bwriadu eu nodi yn y datganiad a gyhoeddir o dan adran 11, yn addas i ymgynghori arnynt yn fy marn i.

Argymhelliad 8. Dylid diwygio'r Bil i'r perwyl bod cyfarwyddydau a wneir o dan adran 19 o'r Bil yn cael eu gwneud drwy orchymyn gan Weinidogion Cymru sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn graffu negyddol,

Argymhelliad 18. Dylid diwygio'r Bil i'r perwyl bod cyfarwyddydau a wneir o dan adran 106 o'r Bil yn cael eu gwneud drwy orchymyn gan Weinidogion Cymru sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn graffu negyddol.

Nid wyf yn derbyn yr argymhellion hyn. Mae'r holl bwerau yn y Bil wedi cael eu hystyried yn drylwyr o ran y modd y mae'r pŵer i gael ei arfer a gweithdrefn briodol y Senedd. Wrth wneud hynny, ystyriwyd natur unrhyw ddarpariaeth bresennol y deilliodd y pŵer ohoni, ond nid yw'r dull hanesyddol o ymdrin â'r pŵer gwreiddiol wedi'i ddwyn ymlaen yn awtomatig os nad ystyriwyd bod gwneud hynny o reidrwydd yn briodol.

Mae'r pŵer yn adrannau 19 a 106 yn galluogi Gweinidogion Cymru i roi cyfarwyddydau i'r Comisiwn mewn perthynas â materion penodol, fel y nodir ar wyneb y Bil. Mae'r cyfarwyddydau hyn yn ymwneud ag un corff a materion penodol ac nid ydynt yn darparu ar gyfer deddfu cyffredinol o natur ehangach.

Ystyrir bod y gofynion a nodir yn y Bil mewn perthynas â'r gofyniad ar Weinidogion Cymru i gyhoeddi'r cyfarwyddyd, adrodd i'r Senedd bod cyfarwyddyd wedi'i roi a gosod copi o'r cyfarwyddiadau gerbron y Senedd yn ddigonol i sicrhau hygyrchedd a thryloywder y cyfarwyddiadau a roddir i'r Comisiwn o dan adrannau 19 a 106.

Argymhelliad 9. Dylai'r Gweinidog ddefnyddio dadl Cyfnod 1 ar yr egwyddorion cyffredinol i egluro pam bod cofrestru'n angenrheidiol a pham, os yw'n bosibl rheoleiddio darparwyr addysg drydyddol eraill drwy delerau ac amodau ariannu, nad yw'n bosibl rheoleiddio darparwyr addysg uwch yn yr un modd.

Mae'r gofrestr yn angenrheidiol mewn perthynas â darparwyr addysg uwch, sydd nawr yn derbyn cyfran fach yn unig o'u cyllid ar ffurf grantiau rheolaidd y gellir cymhwyso telerau ac amodau iddynt, a'r rhan fwyaf o'u harian cyhoeddus o gymorth i fyfyrwyr.

Pe bai'r gofrestr yn cael ei dileu o'r Bil yna ni fyddai'r Comisiwn yn gallu rheoleiddio darparwyr addysg uwch yn effeithiol oherwydd y ddibyniaeth hon ar gymorth i fyfyrwyr yn bennaf, yn hytrach na grantiau'r Comisiwn, a byddai'r Bil yn methu â chyflawni nifer o'i amcanion allweddol.

Mae'r gofrestr hefyd yn galluogi darparwyr i gael eu rheoleiddio'n briodol ac yn gymesur waeth beth fo ffynonellau eu cyllid a chydbwysedd cymharol y gwahanol ffynonellau cyllid hyn.

Yn ogystal, mae'r gofrestr yn creu'r opsiwn o ddod â phob darparwr addysg drydyddol ynghyd mewn system reoleiddio gyffredin a chydlynol yn y tymor hir. Nid yw hyn yn flaenoriaeth ar unwaith yng nghyd-destun sefydlu'r Comisiwn a sicrhau bod darparwyr sy'n cael cymorth i fyfyrwyr yn cael eu rheoleiddio'n briodol, ac felly nid yw'n bolisi cyfredol gan y llywodraeth. Fodd bynnag, mae hwn yn fater yr ydym yn agored i'w archwilio ymhellach gyda'r sector drwy ymgynghori ac ymgysylltu.

Argymhelliad 10. Pe bai adran 23 yn parhau yn y Bil, dylid diwygio'r Bil i'r perwyl y dylai'r categorïau cofrestru y cyfeirir atynt gan y Gweinidog at ddiben adran 23 gael eu nodi ar wyneb y Bil. Dylid diwygio'r Bil hefyd i ddarparu ar gyfer pŵer gwneud rheoliadau i alluogi categorïau pellach (neu newidiadau i gategorïau) i gael eu pennu mewn rheoliadau sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol.

Nid wyf yn derbyn yr argymhelliad hwn. Fel y nodwyd yn yr ymateb i argymhelliad 3, fy mwriad yw sicrhau ein bod yn gweithio gyda rhanddeiliaid i gyd-lunio'r rheoliadau angenrheidiol i gefnogi gweithredu'r Bil. Er fy mod yn glir o ran fy mwriad polisi, fel y nodir yn y datganiad o fwriad polisi, hoffwn weld hynny'n cael ei adolygu a'i fireinio drwy ymgysylltu a thrafod â rhanddeiliaid.

Argymhelliad 12. Dylid diwygio'r Bil fel bod y rheoliadau a gaiff eu gwneud o dan adrannau 39 a 41 yn ddarostyngedig i'r weithdrefn graffu negyddol.

Rwy'n derbyn yr argymhelliad hwn. Ar ôl ystyried y darpariaethau hyn ymhellach, rwy'n cytuno ei bod yn briodol iddynt fod yn ddarostyngedig i weithdrefn negyddol y Senedd a byddaf yn cyflwyno gwelliant i'r perwyl hwn.

Argymhelliad 13. O ystyried esboniad y Gweinidog ynghylch lefel y manylion y gellir eu cynnwys mewn datganiad a wneir o dan adran 70 o'r Bil, credwn y dylid diwygio'r Bil er mwyn ei gwneud yn ofynnol i ddatganiadau o'r fath gael eu gosod gerbron y Senedd.

Rwy'n derbyn yr argymhelliad hwn a byddaf yn ystyried opsiynau ar gyfer cyflwyno gwelliant i ddarparu ar gyfer gosod y datganiad gerbron y Senedd. Nid wyf o'r farn ei bod yn briodol i'r datganiad fod yn ddarostyngedig i weithdrefn y Senedd.

Argymhelliad 15. Dylid diwygio'r Bil fel bod y rheoliadau a gaiff eu gwneud o dan adrannau 78(1)(c) a 78(2) yn ddarostyngedig i'r weithdrefn graffu gadarnhaol.

Rwy'n derbyn yr argymhelliad hwn. Ar ôl ystyried y darpariaethau hyn ymhellach, rwy'n cytuno ei bod yn briodol iddynt fod yn ddarostyngedig i weithdrefn gadarnhaol y Senedd a byddaf yn cyflwyno gwelliant i'r perwyl hwn.

Argymhelliad 16. Dylid diwygio'r Bil fel bod y rheoliadau a gaiff eu gwneud o dan adran 105(1) yn ddarostyngedig i'r weithdrefn graffu gadarnhaol.

Nodaf yr argymhelliad hwn, er fy mod yn archwilio gwelliant mewn ymateb i argymhelliad 30 y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg mewn perthynas â'r ddarpariaeth hon.

Argymhelliad 19. Dylid diwygio'r Bil fel bod gofynion mewn perthynas â phrentisiaethau Cymreig cymeradwy, at ddiben Rhan 4 o'r Bil, yn cael eu rhagnodi mewn rheoliadau sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn graffu negyddol.

Nid wyf yn derbyn yr argymhelliad hwn. O ran y fanyleb prentisiaethau, mae wedi bod yn fwriad ers rhai blynyddoedd i ddefnyddio'r cyfle deddfwriaethol sylfaenol cynharaf i gywiro'r ddarpariaeth yn Neddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009, sy'n ymdrin â phennu safonau prentisiaeth.

Roedd y Ddeddf hon yn efelychu'r gweithdrefnau ar gyfer Lloegr ar gyfer Cymru (diddymwyd y darpariaethau hynny ar gyfer Lloegr yn 2015) er bod strwythur rheoleiddio gwahanol yng

Nghymru. Roedd hyn yn golygu bod yna swyddogaeth gwneud gorchmynion nad oedd ei hangen yng nghyd-destun Cymru gan ei bod yn ymwneud â chymeradwyo gweithredoedd corff anllywodraethol nad oedd yn bodoli yng Nghymru.

Mae'r fanyleb, i bob pwrpas, yn rhestr hir o gymwysterau manwl iawn a meini prawf gradd. Mae o natur dechnegol ac mae ei ddatblygiad yn dibynnu ar wybodaeth arbenigol am y sector. Mae cymwysterau'n symud yn gyflym a gall yr hyn y dylid ei gynnwys yn y rhestr newid yn aml.

Mae hwn yn weithred weinyddol dechnegol a manwl gan y Bwrdd Gweithredol y mae angen ei diweddarau'n gyflym yn aml er mwyn sicrhau ei fod bob amser yn gyfredol. Mae beichiau gweithdrefnol ychwanegol yn arwain at oedi i'r broses gwblhau/diweddarau. Nid yw hynny er budd gorau prentisiaid.

Nid wyf o'r farn ei bod arfer gweinyddu da i gynnal proses ddiangen o feichus sy'n atal ystwythder ac sy'n gosod rhwystrau i sicrhau bod y system brentisiaethau yn ymateb i anghenion Cymru, yn cael ei chadw'n gyfoes ac yn addas i'r diben bob amser.

Argymhelliad 22. Os yw'n cadw'r pŵer presennol yn adran 128(2) o Ddeddf Diwygio Addysg 1988 drwy adran 135 o'r Bil yn rhywbeth dymunol ac nid yn hanfodol i weithrediad y Bil, dylid diwygio'r Bil i'r perwyl bod y pŵer yn adran 128(2) o Ddeddf 1998 yn cael ei ddiddymu, yn hytrach na'i ehangu.

Rwy'n nodi'r argymhelliad hwn, er fy mod yn archwilio gwelliant mewn ymateb i argymhelliad 34 y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg mewn perthynas â'r ddarpariaeth hon.